

Motion till riksdagen 2021/22:4663

av **Jessica Rosencrantz m.fl. (M)**

med anledning av prop. 2021/22:207 Tydligare bestämmelser om ersättning vid avslag på ansökningar om tillstånd till avverkning i fjällnära skog

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en grundlig konsekvensanalys av de direkta och indirekta kostnader som kommer att uppstå i och med att allt större arealer fjällnära skog undantas från produktion och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I propositionen föreslår regeringen lagändringar som syftar till att tydliggöra rätten till ersättning vid avslag på ansökningar om tillstånd till avverkning i fjällnära skog eller vid tillståndsbeslut med långtgående villkor. En presumtion om att pågående markanvändning är skogsbruk vid prövning av rätten till ersättning avseende produktiv skogsmark i fjällnära skog införs. En bestämmelse införs som anger att om ersättning har lämnats kan inte ersättning lämnas på nytt för samma del av fastigheten eller för samma hänsyn. Lagändringarna tillsammans med offentliggörandet av uppgifter ska säkerställa att ersättning inte betalas ut mer än en gång för ett och samma område eller för samma hänsyn.

Moderaterna välkomnar att gällande rättspraxis nu införs i den lagstiftning som reglerar rätten till ersättning när skogsägare nekas avverkning. Samtidigt finns omfattande problem med det bakomliggande regelverk som leder till den stora mängden avslag på ansökningar om avverkning i fjällnära skog. Dessa bör adresseras och lösas.

Förslagen avvärjer inte hoten mot äganderätten

Grundläggande för allt skogsbruk är äganderätten. Äganderätten ska omfatta rätten att bruka mark och upprätthålla principen om frihet under ansvar. Genom den kan de svenska skogsägarna fortsätta med det skogsbruk som hittills varit så framgångsrikt.

Många markägare och företagare inom de gröna näringarna ger dock i växande omfattning uttryck för oro över att äganderätten håller på att urholkas. Kraven på att undanta arealer från att brukas ökar, ett resultat bl.a. av de orealistiska preciseringarna av de svenska miljömålen.

Under den senaste mandatperioden har dessa problem tilltagit. Grunden till detta är regeringens och dess samarbetspartiers misslyckande att leverera på den överenskommelse som de träffade i januari 2019 och som lovade att värna och stärka den privata äganderätten. Den utredning som tillsattes, och den proposition som senare lämnades, misslyckades med att lösa de centrala problemen med äganderätten inom skogsbruket, såsom frivillighet vid inrättande av formellt skydd, beskattning av ersättningar eller konsekvenserna av nyckelbiotopsregistreringen.

Samtidigt flyttar EU fram sina positioner med lagstiftningsinitiativ som riskerar att ytterligare inskränka svenska skogsägars rådighet över sin egen mark. Moderaterna menar att denna utveckling är oroväckande. Att ersättning betalas ut vid inskränkningar av rätten att bruka mark är ingen lösning på de grundläggande hoten mot äganderätten.

Miljömålen bör omformuleras

Moderaterna menar att miljömålen Levande skogar och Rikt växt- och djurliv har utformats på sätt som inte är realistiska och leder till alltmer expansiva anspråk på att undanta mark från att brukas och till att 18 § skogsvårdslagen tillämpas alltför ofta för att neka avverkning.

Moderaterna anser därför att miljömålen preciseringar bör omformuleras på ett sätt som värnar biologisk mångfald och viktiga naturvärden samt säkerställer att Sverige lever upp till internationella åtaganden om detta, men som samtidigt är realistiskt närbart utan att göra avkall på andra önskvärda nyttor, såsom skogens bidrag till klimatomställningen eller markägarens rätt att bruka sin mark. Det saknas i dag en avvägning mot andra mål, vilket innebär att mänsklig påverkan i alltför hög grad anses oönskad.

Kostnaderna bör tydliggöras och vägas mot andra nyttor

I sitt budgetunderlag för 2023–2025 anger Skogsstyrelsen¹ att nivån på ansökningar om avverkning i fjällnära skog ökat kraftigt under de senaste åren. Utifrån den nivå som rådde under 2021 beräknas den årliga kostnaden till minst 350–400 miljoner kronor. Samtidigt konstateras att det enligt de värden Skogsutredningen 2019 beräknade skulle kunna bli tio gånger mer (dvs. flera miljarder) under ett fåtal år.

Till detta kommer indirekta kostnader i form av förlorade arbetstillfällen och en utarmning av landsbygden i norr samt en minskning av tillgången till skogsråvara. Detta har inte tillräckligt utförligt belysts vare sig i skogsutredningen eller i den proposition om skogspolitikens inriktning som regeringen lämnade till riksdagen i november 2021.

¹ Skogsstyrelsens budgetunderlag avseende 2023–2025, Skogsstyrelsen, 1 mars 2022, <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/nyheter/budgetunderlag-2023-2025.pdf>.

Därför är det svårt att i dag värdera nyttan av de enorma belopp som staten under de kommande åren kommer att behöva betala för att den fjällnära skogen inte ska brukas, och ställa denna mot andra värden.

Moderaterna anser därför att regeringen ska genomföra en grundlig konsekvensanalys av de kostnader – direkta såväl som indirekta enligt ovan – som kommer att uppstå i och med att allt större arealer fjällnära skog undantas från produktion.

Den totala arealen undantagen från produktion bör inte öka

Sverige skyddar redan i dag stora arealer skog, och ytterligare stora arealer kommer att undantas från produktion i och med att avverkning nekas i den fjällnära skogen.

Detta utgör ett hot mot skogens möjligheter att bidra till klimatomställningen. Efterfrågan på skogsprodukter som kan tränga undan fossila alternativ inom t.ex. byggmaterial eller drivmedel ökar. Bioekonomin är en viktig del av klimatomställningen. Det är dags att skogsproduktion styrs mer mot att kunna leverera så mycket klimatnytta som möjligt.

Enligt ett tillkännagivande från miljö- och jordbruksutskottet² bör det ske en regelbunden översyn av formellt skyddade områden med möjligheter till förändringar. Moderaterna menar att målet med översynen ska vara att se till att den totala mängden svensk skogsmark som är tagen ur produktion inte ökar.

Beskattningen av ersättningar bör ses över och sänkas

I proposition 2021/22:58 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund (avsnitt 4.2) föreslår regeringen att det utreds om ersättningar till skogsägare ska kunna beskattas inom ramen för systemet med ersättningsfond samt att det görs en översyn av reglerna om ersättning för naturvårdsavtal för att möjliggöra periodisering. Regeringen har i förslaget valt att exkludera ersättning vid nekat avverkningstillstånd i fjällnära skog.

Moderaterna menar att regeringen borde ha hanterat frågorna om ersättning och beskattning samlat och skyndsamt, för att åstadkomma större tydlighet vad gäller villkoren för ersättningarna. Vi uppmanade därför regeringen att senast den sista april 2022 tillsätta en utredning med syftet att möjliggöra periodiserad beskattning av alla former av ersättningar vid intrång i pågående skogsbruk. Det är nu uppenbart att regeringen inte hört sammat detta.

Moderaterna anser därför att regeringen snarast ska tillsätta utredningen om beskattning av ersättningarna samt att utredningen ska omfatta beskattning av alla former av ersättningar vid begränsning av skogsbruk. Utredningen ska syfta till att ge skogsägare stor frihet att hantera ersättningarna antingen för markköp eller för andra syften i sin näringsverksamhet, inklusive utdelning till aktieägarna.

Jessica Rosencrantz (M)

John Widegren (M)

Betty Malmberg (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)

² Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2021/22: MJU18

